

Szikinger István

Közösségi rendőrség a mai Európában¹

A rendőrség közösségi szerepéről, társadalmi rendeltetéséről tartott szemináriumot a TREVI-csoport 1991. május 21. és 23. között Dublinban.² Az Európai Közösségek tagjain kívül az Egyesült Államok, Kanada, Marokkó, Norvégia és Svédország, továbbá – első ízben – hazánk is képviseltette magát.

A közösségi rendőrség nem pusztán jelszószerű meghatározás, hanem az irányzaton belüli viták és hangsúlybeli különbségek ellenére meglehetősen jól körülhatárolható rendészeti filozófia, illetve arra épülő – számos helyen hivatalos rangra emelt – program.

A közösségi rendőrség

A közösségi rendőrség (*Community Policing*) gondolatának legismertebb – és legszínvonalasabb – képviselője *John Alderson*. Ő abból indul ki, hogy a rendőri feladatokat nem szabad tisztán jogi oldalról megközelíteni, mert így elsikkadna az a tény, hogy *a rendőrség a társadalom egyik legfontosabb szociális szolgáltató intézménye*.³ A testület hatalmát az állampolgároktól származtatja, így természetes, hogy lépést kell tartania azok szabadságfokának, műveltségének gyarapodásával, ami azt jelenti, hogy túl kell lépnie a jogszabályok önmaguk kedvéért történő érvényesítésén, és a jogot a polgári boldogság elérését szolgáló eszközként kell kezelnie. Természetes, hogy ehhez szükség van a diszkrecionális jogosítványok alkotó felhasználására.⁴

Alderson a közösségi rendőrség négy típusát különbözteti meg. A primitív, a totális és a nem hivatalos közösségi rendőrségekkel szemben a *demok-*

¹ Megjelent a Rendészeti Szemle 1991/8. számában.

² A TREVI az Európai Közösségek miniszteri együttműködése a terrorizmus, a szélsőséges megnyilvánulások és az erőszak visszaszorítására (Terrorism, Radicalism, Extremism, Violence). Magyarország megfigyelői státusba való felvétele folyamatban van. A tanácskozáson a szerző képviselte a magyar Belügyminisztériumot. A szeminárium írásos anyaga megtalálható a BM nemzetközi kapcsolatok főosztályán, a rendészeti hivatalban, az ORFK-n és a szerzőnél.

³ John Alderson: *The Principles and Practice of the British Police*. In: John C. Alderson – Philip J. Stead (eds.): *The Police We Deserve*. Wolfe Publ. Ltd., London, 1973, p. 45.

⁴ John Alderson: *Policing Freedom*. Macdonald and Evans, Plymouth, 1979, p. 24.

ratikus közösségi rendőrséget tartja kívánatosnak. Ez csak a legszűkebb mértékben alkalmazza az állami kényszert, miközben szorosan együttműködik az állam és a társadalom szerveivel a rend fenntartása érdekében.⁵ *A demokratikus közösségi rendőrség stílusa alapvetően proaktív,* ami Alderson értelmezésében az elsődleges megelőzés szintjén való működést jelent. Hatóköre kiterjed minden olyan jogszerű tevékenységre, amely előmozdíthatja a bűncselekmények számának csökkenését. Mélyen behatol tehát a társadalom azon viszonyaiba, amelyek kriminogén hatásúak lehetnek.⁶ Magától értődik, hogy ez feltételezi a megelőző munka összehangolását a szociális gondoskodás és az államigazgatás szerveivel, a magánbiztonsági szervezetekkel, valamint másokkal. A működés céljára tekintettel a rendőrségnek vezető szerepet kell betöltenie az alrendszer tevékenységének koordinálásában.⁷

Jól szemlélteti a proaktív stílust az amerikai *George Kelling* és *James Q. Wilson* híres „betört ablak” hasonlata. E szerint, ha egy épületen betört ablakot észlelünk, és nem teszünk semmit, hamarosan az egész épület leromlik. Hasonlóképpen, ha rendellenességet tapasztalunk egy közösségben, és tétlenül elmegyünk mellette, súlyos zavarok lépnek fel, a végén pedig bűncselekménybe torkollik a folyamat.⁸

Nyilvánvaló, hogy mindez változásokat igényel mind a rendőrségen, mind a társadalmon belül. *A. C. Germann* szerint azt kell elérni, hogy a represszív beállítottságú, ijesztő rendőröket „*jól nevelt, nemes eszméktől vezérelt, barátságos megjelenésű*” társadalmi munkások váltsák fel.⁹ Egy másik írásában pedig a következőket mondja: „*Nekünk, a népek le kell ülni, mint egy család tagjainak és meg kell hallgatnunk egymást.*” Ellenkező esetben az erőszak eluralkodik, és a rendőrség kerül a középpontba.¹⁰

A közösségi rendőrség eszméjével szemben számos ellenérv is megfogalmazódott. Maga Alderson is érzékelte, hogy annak feltétele olyan valóságos közösség létezése, amelyben konszenzuson alapuló normák vannak. Mint-hogy azonban a társadalmi együttélés nem kizárólag ilyeneket foglal magá-

---

5 Uo. 43–48. o.

6 John Alderson: i. m. 39. o.

7 John Alderson: i. m. 201. o.

8 George Kelling: *The Changing Function of Urban Police. The Historical and Political Context of Community Policing.* In: Donald J. Loree – Chris Murphy (eds.): *A Community Policing in the 1980's: Recent Advances in Police Programs.* Solicitor General, Canada, Ottawa, 1987, p. 19.

9 A. C. Germann: *Community Policing – An Assessment.* *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, no. 1, 1969, p. 95.

10 A. C. Germann: *Changing The Police. The Impossible Dream?* *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, no. 3, 1971, p. 421.

ban, ahol ilyenek vannak, azokat erősíteni kell, ahol pedig nincsenek, ott életre kell hívni őket – hangzik Anderson válasza.¹¹

Waddington szerint a Community Policing romantikus ábránd egy olyan világról, amely soha nem létezett és nem is fog: ahol a rendőr mindenkinek barátja. A rendőrség szerepe az erőszak alkalmazásának monopóliumát jelenti a civil társadalomban. *A hátrányos helyzet felszámolása, a szociális egyenlőtlenségek elsimítása nem lehet rendőri feladat.* Ilyenként való beállítása a valós gondokról tereli el a figyelmet, aminek következtében sok fiatal kerül konfliktusba a rendőrséggel.¹²

Riechers és Roberg tíz pontban foglalja össze azokat a premisszákat, amelyek a közösségi rendőrség gondolata nyugszik. Ezek:

1. A rendőrség érzékelhető jelenlétének növekedése csökkenti a bűnözéstől való félelmet.
2. A közösség egyként gondolkodó, homogén népesség, amelynek a rendőrséggel való elégedettsége könnyen mérhető.
3. A rendőrséget felelőssé kell tenni a közösségi normák meghatározásáért és alakításáért.
4. A társadalom jobban fél a rendetlenségtől, mint a büntől.
5. A lakóterületek elhanyagolása, leromlása kiváltja a bűnözést.
6. A közösségi rendőrségi programokat a rendőrség kezdeményezi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében, nem pedig azért, hogy a befolyásos polgárok ellenőrizhessék a rendőri működést.
7. A közösségi rendőrség megvalósítható a politikai semlegesség követelményének sérelme nélkül.
8. Az alapvetően mechanikus struktúrájú rendőrségek könnyen és gyorsan alakulhatnak olyan, inkább organikus szervezetekké, amelyek az eredményes közösségi rendőrség működéséhez szükségesek.
9. A rendőrségek jelenlegi személyi állománya képes megfelelni a közösségi rendőrség követelményeinek.
10. A rendőrség a megfelelő szervezet arra, hogy a Community Policing alapvető céljait megvalósítsa.¹³

---

¹¹ John Alderson: i. m. 47–48. o.

¹² Peter A. J. Waddington: Community Policing: a Sceptical Appraisal. In: Philip Norton (ed.): A Law and Order and British Politics. Gower Publ. Ltd., Hampshire, 1986, p. 95.

¹³ Lisa M. Riechers – Roy R. Roberg: Community Policing. A Critical Review of Underlying Assumptions. Journal of Police Science and Administration, no. 2, 1990, pp. 105–107.

Nyilvánvaló – ezt a szerzők elemzésekkel is alátámasztják –, hogy a felsorolt megállapítások, illetve követelmények teljes köri és feltétlen igazsága, megvalósulása irreális.¹⁴ Világos tehát az is, hogy a közösségi rendőrségnek megvannak a maga korlátai, sőt veszélyei.¹⁵ Valószínűleg ennek tudatában a gyakorlati tapasztalatokon alapuló óvatossággal került a TREVI-szeminárium címébe egy mérsékeltebb megfogalmazás: közösségre orientált rendőrség (*Community Oriented Policing*).

A szeminárium

A tanácskozást az ír rendőrség irányításáért felelős igazságügy-miniszter, *Ray Burke* nyitotta meg. Elmondta, hogy hazája rendfenntartó apparátusának működésében alapvetőnek tekinthető a közösség szolgálata, ettől elválaszthatatlan annak segítése, támogatása és bizalma. Természetesen a megvalósítás nem annyira magától értődő, mint maga a kijelentés, számos probléma vetődik fel. Mindazonáltal az ír rendőrség (*Garda Siochana*) társadalmi elfogadottsága jónak mondható, ami egyrészt a hagyományokon, másrészt viszont tudatos intézkedések bevezetésén nyugszik. Példaképpen említette a Garda közterületi szolgálatának fegyvertelenségét, a fiatalokkákkal kapcsolatos megelőzési programot és a szomszédsági figyelőszolgálatot (*Neighborhood Watch*). Kiemelte az oktatás jelentőségét. A miniszter szerint a képzési rendszer anyagi feltételeinek javítása, a közelmúltban lezajló szervezeti és tartalmi reform a közösségi kapcsolatok szempontjából is a jövő záloga.

A tulajdonképpeni vitát *Barrie Irving* előadása vezette be. *Barrie Irving* az egyik legnevesebb független rendőrségi kutatóintézet, a *Police Foundation* vezető munkatársa. Mondanivalójának lényege az volt, hogy a közösségi rendőrség minden elméleti fejtegetés ellenére alapvetően egyfajta természetes visszahatas eredménye. Arról van szó, hogy a rendőrség korábbi fejlesztése olyan diszfunkciókat keletkeztetett, amelyek veszélyeztették, néhány vonatkozásában pedig határozottan visszavetették az eredményességet.

A jó minőségű, központi vezérlőegységből mozgatott járőrautók és a hozzájuk kapcsolódó kommunikációs rendszer elszakította a rendőrt természetes közegétől, és a döntések is egyre inkább a központban születtek. A bejelentésekre való gyors reagálás szempontja így előtérbe került az emberek és hely-

---

¹⁴ Uo. 108–113. o.

¹⁵ A közösségi rendőrség felfogásának ismertetése a szerző *A rendőrség tevékenységének alkotmányos alapjai* című kandidátusi disszertációján alapszik. Budapest, 1990, 82–85. o.

színek ismeretével szemben, ami közvetlenül a közrendvédelmi, közvetve azonban a bűnüldözési munka eredményességére is hátrányosan hatott. A folyamat természetesen rontotta a rendőrség társadalmi megítélését is. Ilyen körülmények között került ismét előtérbe a rendőrség közösségi szerepének kérdése, méghozzá sok tekintetben a régi megoldások (például gyalogos járőrözés) visszaállításának igényével.

Irving mellett *Max Taylor*, az írországi Cork egyetemének professzora képviselte a rendőrséggel kapcsolatos tudományos kutatást. Taylor professzor a közösségi rendőrség iránti szimpátiájának hangsúlyozása mellett mindenekelőtt azokról az akadályokról beszélt, amelyek a Community Policing teljes megvalósulása előtt állnak, és amelyekkel a helyes törekvések megvalósításakor számolni kell. A rendőrség és a társadalom közötti kapcsolatrendszer tisztázása mindenekelőtt a rendőri tevékenység természetének elemzését igényli. Taylor szerint a működési kör eredete és rendeltetése szerint három, viszonylag elkülönülő részre tagolható.

A feladatok *egyik csoportja* arra vezethető vissza, hogy a rendőrség szervezete a kiépültségénél és végrehajtásra orientáltságánál fogva alkalmas a kormány különböző céljainak hatékony elérésére, meghatározott állami követelmények szolgálatára. Példaképpen említette a Garda Síochana szerepét a mezőgazdasági felügyeletben és a gépjárműadó-ellenőrzés terén.

A *másik csoport* azzal függ össze, hogy a lakosság számára a rendőrség bármikor elérhető, szervezeténél és kommunikációs lehetőségeinél fogva természetesen adódó szolgáltató potenciál. Az emberek magától értődően keresnek védelmet a rendőrségnél a legkülönbözőbb bajok, szerencsétlenségek idején.

A *harmadik* nagy tevékenységi kör adja a rendőrség sajátos funkcióját: a rendfenntartást és a jogszabályok kikényszerítését a közbiztonság érdekében. Az előző kettő inkább célszerűségi-gazdaságossági okokból került a testület-hez, a *rendfenntartó-jogérvényesítő szerep viszont a rendőri munka lényege*. Márpedig Taylor szerint éppen itt áll fenn a közösségbe való feltétlen beilleszkedés alapvető korlátja, nevezetesen: a közhatalmi kényszer érvényesítése, ami értelemszerűen szembeállítja egymással a rendőrséget és az egyes egyéneket, a lakosság egyes csoportjait.

Mindez – hangsúlyozta ismét Taylor professzor – természetesen nem jelenti, hogy ne kellene törekedni a közösségi szerep erősítésére. Ha azonban megvalósítható célokat akarunk kitűzni, akkor egyaránt tisztában kell lennünk a lehetőségekkel és a korlátokkal.

A nemzeti referátumok sorát *Jorn Bro* nyitotta meg, aki az 54 dán rendőri körzet egyikének (*Glostrup Constabulary*) vezetője. Történeti bevezetője

alátámasztotta az Irving által mondottakat. *Dániában* a hatvanas évekig 72, egymástól független rendőrség működött. A hatékonyság kérdése nemigen vetődött fel, mivel a társadalomban alapvetően nyugalom uralkodott. A rendőrség léte természetesnek tűnt, működése nem került az érdeklődés homlokterébe.

A társadalmi mozgások felgyorsulása azonban magával hozta a deviáns jelenségek elszaporodását is, erre a rendőri szervezet nem tudott megfelelően reagálni. Átszervezésre került sor, ami gyakorlatilag erős centralizációt hozott, határozott belső funkcionális és szakmai tagolással. Egyidejűleg korszerűsítették a rendőri munka anyagi-technikai feltételeit.

A későbbi fejlődés során egyre érzékelhetőbbé vált a rendőrségnek a közosségtől való elszakadása. *1980 után a decentralizáció és a szervezeti piramis lapításának jelszavai kerültek előtérbe*. 1983-ban a rendőrséget felelős dán igazságügyi minisztérium több programot kezdeményezett a rendőrség és a helyi közösségek közötti viszony javítása érdekében. Ennek során valósult meg a „*közeli rendőrség*” elképzelése, amely a Community Policing dán megfelelője. A lakossági kapcsolatok ápolása a fő feladata annak a nagyjából nyolcszáz rendőrnök, akik a program kivitelezésének közvetlen felelősei (ez az egyenruhás rendőri állomány több mint tíz százaléka). A lakosság által könnyen elérhető rendőrállomásokon helyezték el őket.

Jorn Bro szerint a tapasztalatok alapvetően kedvezők, különösen ami a lakossági fogadtatást illeti. Mindazonáltal probléma, hogy egyfajta belső feszültség keletkezett a rendőri szervezeten belül. Mindenekelőtt *a hagyományos munkát végző kollégák tekintik luxusnak, valódi rendőri munkától idegennek az új típusú tevékenységet*. A kidolgozott és elfogadott szempontrendszer, valamint metodika hiányában gondot okoz az eredmények mérése is. Ezért a továbblépés nélkülözhetetlen feltétele a metodológiai kutatások és képzés fejlesztése.

Hasonló fejlődési utat járt be *Svédország* is. A rendőrség 1965-ös államosítása nagymértékű centralizációval, a rendőri jelenlét és a működési feltételek fontosságának hangsúlyozásával járt együtt. Ezt *Johannes Knutsson*, a solnai rendőrakadémia professzora ismertette a közösségi rendőrség svédországi tapasztalatainak felméréséről szóló referátumában. A Knutsson irányításával végzett kutatásnak az volt a célja, hogy feltárja az 1973-tól kezdve bevezetett közösségi rendőri munka mennyiségi és minőségi jellemzőit, összehasonlítva a „klasszikus” rendvédelmi működéssel.

A kutatást megkönnyítette, hogy Dániához hasonlóan Svédország is határozott belső munkamegosztással oldotta meg a közösségi és a hagyományos

feladatok megszervezését. Amint az várható volt, a „közösségi rendőrök” a *szolgáltató-segítő funkciót helyezték előtérbe a represszióval szemben*. Kimutatható, hogy ezáltal sokszor olyan ismeretekre tettek szert, amelyek egy bűnügy felderítésében is óriási jelentőséggel bírtak. Ezt általában a „normál” munkát végző kollégáik is elismerték, ezzel azonban a közösségi rendőrök szerepe ki is merül a szemükben. Informátornak, segítőnek tekintik őket, teljes jogú kollégáknak viszont nem hajlandók elfogadni a Community Policing munkásait.

Hollandiában némileg bonyolultabb a helyzet, mivel itt egyidejűleg van jelen az erős centralizáció (a nagyobb városokon kívül működő államrendőrségnél), valamint a szétagoltság (városi rendőrségek). Feltehetően más okok mellett ezért döntöttek egy átfogó szervezeti reform bevezetése mellett. Ennek lényege a két szélsőség középszínten való kiegyenlítése, vagyis az államrendőrség és a 148 városi rendőrség felváltása 25 regionális szervezettel, amelyek mögött egy állami háttér- (kiszolgáló) apparátus áll majd. E reform keretében igyekeznek érvényesíteni a közösségi rendőrség értékeit is, mondta *Van de Meeberg*, az átszervezés egyik felelőse.

A francia küldött, *Pierre Berlan* a közösségi rendőrség megvalósításának egyik legkritikusabb pontját: a bevándorlók közösségeink problémáját emelte ki, jelezve egyidejűleg, hogy az csak szélesebb kontextusban, mindenekelőtt a bűnmegelőzés rendszerében kezelhető. *Franciaországban* mind központi, mind regionális, mind pedig települési szinten kiépültek a társadalmi problémákat és a megelőzés lehetőségeit feltárni hivatott intézmények.

A Városok Nemzeti Tanácsa a kormány számára dolgoz ki várospolitikai irányelveket, egyebek között rendőrtisztek részvételével. Ehhez szorosan kapcsolódik a városi ügyekkel megbízott tárcaközi bizottság, amely kidolgozza a célok eléréséhez szükséges költségvetési keretek elosztásának rendjét. Az egyes városokban pedig tárcaközi küldöttségek képviselik a kormány várospolitikai és bűnmegelőzési programját. Regionális és települési szinten a kérdésben érintett szervezetek bevonásával bűnmegelőzési tanácsok működnek. Ez a struktúra alkalmas a kisebbségek gondjainak, beilleszkedési nehézségeinek megfogalmazására, de természetesen nem helyettesíti a rendőrség felelősségét a megelőzés terén.

A francia (nemzeti) rendőrség számos új megoldást vezetett be a bevándorlók és a rendfenntartás feszültségeinek enyhítésére. Ilyen például a rendőri körzetek szektorokra osztása és az egyes rendőrök felelőssé tétele az adott területért. Így az elidegenedett közhatalom megfoghatóbbá, emberibbé válik az ott élő közösség számára, ami minden tekintetben pozitív hatással van a köz-

biztonságra. Nem ennyire kedvezők a tapasztalatok a kisebbségek köréből verbuválódott rendőröket illetően. Az „átállt” egyéneknél lelkiismereti konfliktust okozhat, hogy a meghatározott helyzetben egymással szemben álló társadalmi csoportok (a kisebbség és a rendőrség) normái és értékei között kell választani, ez az egyik, esetenként mindkét csoportból való kirekesztéshez vezethet. Berlan azzal zárta a referátumát, hogy a gondok enyhítésének kulcsa az oktatásban és a problémák szélesebb társadalmi megközelítésében van.

A közösségi rendőrség intézményesítésének egyértelműen pozitív tapasztalatairól számolt be *Sir Peter Imbert*, London rendőrfőnöke és a Community Policing alkalmazásáért felelős *Sally Hubbard*. Elmondták, hogy az 1980-as évek külvárosi zavargásai – amelyek nem egy esetben a közösség és a rendőrség közötti összecsapásba torkolltak – után levonták a következtetéseket, és a *közösségek problémáira, a feszültségek forrásaira érzékenyebb rendőri szervezet és stílus felé vették az irányt. Az új megközelítés lényege a közösséggel és annak képviselőivel való folyamatos konzultáció és egyenlő partneri kapcsolat. Ugyanez vonatkozik a bűnmegelőzésben és a társadalmi gondok kezelésében érdekelt-érintett állami szervekhez fűződő viszonyra is.*

Németország öttagú küldöttséggel képviseltette magát, és a nemzeti referátumot kollektíve – egy-egy résztemát taglaló kiselőadások formájában – tartották meg. Ebből kiderült, hogy a „*polgárközeliség*” *ideálja sok tekintetben közel áll a Community Policing felfogásához*, de nem azonos azzal. A német rendőrség társadalmi helyzetének javítását célzó koncepció nem annyira az egyes konkrét (mikro-) közösségekre irányul, hanem általában a lakosság igényeinek jobb megismerésére és az érzékeny reagálásra. Egyidejűleg a rendőrség is megfogalmazza saját, de egyben az állampolgárok érdekeit is szolgáló elvárásait, mindenekelőtt a bűnmegelőzés terén.

A hangsúly tehát egy jól működő kommunikációs rendszer kiépítésén és működtetésén van, amely mögött – a felszínes megközelítések meghaladása érdekében – tudományos kutatások és azok eredményeire építő oktatási intézmények állnak.

Habár a szeminárium elsősorban az európai rendőrségek problémáit tárgyalta, nagy érdeklődés kísérte *Patrick V. Murphy* volt New York-i rendőrfőnök előadását. Annál is inkább, mivel a Community Policing számos megoldása, kísérlete és tapasztalata Amerikához kötődik. Köztudott, hogy az *Egyesült Államok* mondhatja magáénak a fejlett polgári demokráciák legdecentralizáltabb rendőrségi struktúráját. A közösségi rendőrség kialakításának tehát ideális szervezeti feltételei vannak. Némileg ellentmondani látszik mindennek az a tény, hogy időnként a rendfenntartás legrosszabb, a Commu-

nity Policing eszméjének homlokegyenest ellentmondó hagyományait idéző brutális rendőri beavatkozások válnak ismertté.

A tanulságok

Talán ez a rövid, szükségképpen leegyszerűsített ismertetés is alkalmas annak érzékeltetésére, hogy a rendőrség és annak irányítói alapvetően közös problémákkal küszködnek, legfeljebb a körülmények mások az egyes országokban. Így az integrációs folyamatban egyre inkább összemérhetővé válnak a próbatételekre adott nemzeti válaszok. Természetesen mindez nem jelent uniformizáltságot sem a szervezetben, sem a működésben.

A magyar rendőrség jelentős fejlesztésre szorul minden tekintetben. Ezt nemigen vitatja senki, aki a kérdéssel behatóan foglalkozik. Az igazán felelősen gondolkodókat azonban az is aggasztja, hogy a remélhetően rendelkezésre bocsátott anyagi, technikai és személyi erőforrásokat miképpen lehet valójában hatékonyan felhasználni. Számos európai példa mutatja, hogy a társadalmi hatások folyamatos figyelemmel kísérése nélkül végrehajtott korszerűsítések nem vezetnek a kívánt eredményre.

Ahogy erre külföldi tárgyalópartnereink rendszerint felhívják figyelmünket, viszonylag szerencsés helyzetben vagyunk. Legalábbis annyiban, hogy a polgári demokrácia intézményrendszerének kiépítése akkor megy végbe, amikor Nyugaton már óriási ismeretanyag halmozódott fel a működő struktúrákról. Éppen ezért elkerülhetjük azokat a tévutakat, amelyek a fejlődés szükségképpeni velejárói mindaddig, amíg a hatások és mellékhatások nem mérhetőek fel.

Magától értődik, hogy az alapproblémák más módon jelennek meg az egyes államokban és megoldásuk is a konkrét helyzet függvénye. Ezért nyilvánvalóan óvakodni kell a kritikátlan átvételtől, másolástól. Mindebből az következik, hogy *soha nem volt nagyobb szükség a rendőri tevékenység társadalmi hatásainak elemzésére, a nemzetközi tapasztalatok és a magyar viszonyok összevetésére, mint ma.* Ehhez képest elszomorító, hogy Magyarországon csak elvétve folynak kutatások e területen. Meggyőződésem szerint első lépésként ezen kellene sürgősen változtatni!